

Behandling av personuppgifter som träningsdata för AI i enlighet med artikel 6.4 GDPR

Sarvenaz Soortejie

Kandidatuppsats i handelsrätt

HARH13

HT22

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Innehållsförteckning

Summary	6
Sammanfattning	8
Förkortningar	11
1. Inledning	13
1.1. Bakgrund.....	13
1.2. Syfte och frågeställningar	16
1.3. Metod och material	17
1.4. Disposition	18
2. Artificiell Intelligens	19
2.1. Inledning	19
2.2. Definition	20
2.3. Maskininlärning och det självlärande systemet	22
2.4. Träningsdata	24
2.4.1. Definition av artificiell intelligens enligt den föreslagna AI-förordningen.....	25
3. EU:s dataskyddslagstiftning	27
3.1. Inledning	27
3.2. Bakgrund.....	27
3.3. Definitioner	29
3.4. Tillämpningsområde	31
3.5. Principer för behandling av personuppgifter.....	33
3.6. Laglig behandling av personuppgifter	35
3.7. Sammanfattning och slutsatser.....	38
4. Den föreslagna AI-förordningen	39
4.1. Inledning	39
4.2. Bakgrund.....	40
4.3. Tillämpningsområde	41
4.4. Regulatorisk sandlåda och åtgärder för stöd av innovation	43
4.5. Sammanfattning och slutsatser.....	45

5. Slutsats och analys	46
5.1. Inledning	46
5.2. Ytterligare behandling av personuppgifter som träningsdata för utveckling av AI-system enligt artikel 6.4 GDPR	46
5.3. Påverkan på artikel 6.4 GDPR om personuppgifter behandlas som träningsdata av AI-system inom “regulatoriska sandlådor” i enlighet med artikel 53 och 54 i den föreslagna AI-förordningen?	47
5.4. Sammanfattning och slutsatser	48
Käll- och litteraturförteckning	52
Offentligt tryck	52
Litteratur	53
Internetkällor	54
Rättsfallsförteckning	55

Summary

Artificial intelligence as a constantly evolving technology can contribute to numerous societal and economic benefits. Development continues at a high pace and the technology is expected to become increasingly important, both at the societal level and for companies, authorities, and individuals. Artificial intelligence can contribute very positively to individuals, to the development of business and to services of general interest.

The European Union's data protection regulation consists of several principles that aim to protect the data subject. These principles limit access and processing of data containing personal information.

The European Union has started to work for the promotion of AI innovations and its development. As part of the strategy for a more digitized Europe, the Commission published a proposal for a regulation on harmonised rules on artificial intelligence in 2021. The proposal set out specific measures to promote innovations for AI systems.

The study investigates to what extent training data consisting of personal data can be further processed according to Article 6.4 GDPR for the development of AI systems. The study further examines the extent to which Article 6.4 GDPR is affected when personal data is processed as training data by AI systems within “regulatory sandboxes” in accordance with Articles 53 and 54 of the proposed AI Regulation

The study's conclusion is that the proposed AI regulation will not replace Article 6.4 GDPR, but will supplement it, as processing personal data in the regulatory sandbox is considered an additional legal basis for processing. The GDPR and the proposed AI Regulation have the common goal of protecting individuals. Both Article 6.4 GDPR and Article 54 of the proposed AI Regulation seek to limit further processing, but to different extents.

Sammanfattning

Artificiell intelligens som en teknik under ständig utveckling kan bidra till flertal samhällliga och ekonomiska fördelar. Utvecklingen fortgår i hög takt och tekniken förväntas få allt större betydelse, såväl på samhällsnivå som för företag, myndigheter och enskilda. Artificiell intelligens kan bidra med mycket positivt för enskilda, för näringslivets utveckling och för tjänster av allmänt intresse.

Den Europeiska unionens dataskyddsförordning består av flera principer som har till syfte att skydda den registrerade. Dessa principer begränsar tillgång och behandling av data som innehåller personuppgifter.

Den Europeiska unionen har börjat arbeta för främjandet av AI-innovationer och dess utveckling. Som en del av strategin för ett mer digitaliserad Europa publicerade kommissionen ett förslag till en förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens år 2021. Av förslaget framgår särskilda åtgärder för främjande av innovationer för AI-system.

Studien undersöker i vilken utsträckning kan träningsdata bestående av personuppgifter ytterligare behandlas enligt artikel 6.4 GDPR för utveckling av AI-system. Studien undersöker ytterligare i vilken utsträckning artikel 6.4 GDPR påverkas när personuppgifter behandlas som träningsdata av AI-system inom "regulatoriska sandlådor" i enlighet med artikel 53 och 54 i den föreslagna AI-förordningen

Studiens slutsats är att den föreslagna AI-förordningen kommer inte ersätta artikel 6.4 GDPR, utan att den kommer kompletteras, eftersom behandling av personuppgifter i den regulatoriska sandlådan kommer att anses vara en ytterligare rättslig grund för behandling. GDPR och den föreslagna AI-förordningen har gemensamt som syfte att skydda fysiska personer. Både Artikel 6.4 GDPR och artikel 54 av den föreslagna AI-förordningen eftersträvar till att begränsa ytterligare behandlingar, men i olika utsträckningar.

Förord

Jag skulle vilja tacka min handledare, Johan Axhamn för sin hjälp och väl genomförd handledning. Jag vill även tacka Marcus Burman för sitt stöd under mitt skrivande.

Förkortningar

AI	Artificiell Intelligens
Art	Artikel
GDPR	General Data Protection Regulation
EU	Europeiska unionen
EU-domstolen	Europeiska unionens domstol
FEU	Fördraget om Europeiska Unionen
FEUF	Fördraget om Europeiska Unionens Funktionssätt
RF	1974 års Regeringsform
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
Prop.	Regeringens proposition

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Tekniken som brukar beskrivas som artificiell intelligens har genomgått en kraftig utveckling under de senaste åren. Utvecklingen fortgår i hög takt och tekniken förväntas få allt större betydelse, såväl på samhällsnivå som för företag, myndigheter och enskilda personer. Enligt EU-kommissionen kommer datamängden som produceras i världen öka från 33 zettabyte¹ år 2018, till 175 zettabyte till slutet av året 2025.² Ungefär 80% av behandling och analys av data sker i centraliserade datoranläggningar eller datacentraler, och ungefär resterande 20% kommer ske i smarta, uppkopplade, föremål som exempelvis fordon, tillverkningsrobotar, *edge computing* och maskiner som används i hushållet. Dessa procentsatser kommer att ändras avsevärt fram tills 2025. AI har potential att kunna bistå oss enormt, genom bland annat tidseffektiva tillverkningar av mediciner och vaccin, eller genom att assistera oss med bilkörning för att undvika trafikolyckor. Numera besitter artificiell intelligens förmågan att generera egna lösningar och resultat från stora datamängder, som annars hade varit för komplicerat och tidskrävande för en fysisk person att utföra. Vidare har AI bland annat potential inom vården, genom snabbare analys av röntgenbilder för att finna tumörer eller att hitta optimal behandling för sjukdomar. Artificiell intelligens har även användning för gemene man, då den kan använda insamlade data för att föreslå exempelvis restaurang och klädbutik utifrån den enskildes önskemål och preferenser. Men likväl kan AI-robotar utgöra en stor fara för våra mänskliga rättigheter och säkerhet.

---

¹ Zettabyte är lika med tusen triljoner byte – tusen exabyte. Byte är måttenhet för digital information. <https://it-ord.idg.se/ord/byte/> (Hämtad den 2022-12-08).

² EUROPEISKA KOMMISSIONEN, VITBOK, Om artificiell intelligens - en EU-strategi för spetskompetens och förtroende □ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_sv.pdf. Bryssel den 19.2.2020 COM (2020) 65 final, s 4.

Artificiell intelligens kan bidra med mycket positivt för enskilda, för näringslivets utveckling och för tjänster av allmänt intresse. Näringslivet kan utvecklas när AI genererar nya produkter och tjänster, såsom cybersäkerhet eller innovationer, som i sin tur kommer förbättra den cirkulära ekonomin. Kostnader för transport, utbildning, avfallshantering och energi kan minimeras genom användning av AI.³ Dessutom AI kan komma till användning av brottsbekämpande myndigheter.⁴

Artificiell intelligens är varken en fysisk person, statligt organ eller ett företag. Av denna anledning uppstår det utmaningar när AI ska användas eftersom det är oklart i vilken utsträckning som befintliga regler är tillämpliga i denna nya tekniska miljö. I många fall är befintliga regelverk anpassade efter en annan verklighet och teknik, än den som nu är under utveckling, då AI inte kunde fullt ut förutses när lagstiftningarna formades.

Den Europeiska unionen har sedan 2018 en ny dataskyddslagstiftning som har fått både företag och myndigheter att göra stora ändringar i sitt arbetssätt för att behandla personuppgifter i överensstämmelse med förordningen. Dataskyddsförordningen⁵ består av flera principer som har till syfte att skydda den registrerade. Dessa principer begränsar tillgång och behandling av data som innehåller personuppgifter.

Den Europeiska unionen har börjat arbeta för främjandet av AI-innovationer och dess utveckling. Som en del av strategin för ett mer digitaliserad Europa aviserade kommissionen ett rättsligt ramverk för artificiell intelligens i en vitbok om AI i början 2020. Ett förslag till en förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens presenterades av EU-kommissionen den 21 april 2021.

---

³ EUROPEISKA KOMMISSIONEN, VITBOK, Om artificiell intelligens - en EU-strategi för spetskompetens och förtroende □ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_sv.pdf Bryssel den 19.2.2020 COM (2020) 65 final, s 2.

⁴ Ibid. s 2.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

Det som anses vara en personuppgift i GDPR:s mening är väsentlig data för många AI-system. Personuppgifterna kan användas bland annat som träningsdata, indata och testdata, vilka ges till AI:n under maskininlärningen (se kapitel 2.3 *maskininlärning och det självlärande systemet*). Träningsdata ligger till grund för att AI ska kunna skapa fungerande algoritmer och “lära sig”, genom maskininlärningssystem och hitta samband samt mönster som leder till förutsägelser. Personuppgifter kan komma att användas som träningsdata för att möjliggöra nya innovationer. EU:s dataskyddsförordning har som mål att skydda fysiska personers personuppgifter när dessa behandlas, enligt art 1.2 GDPR. EU:s dataskyddsförordning skyddar enskilda individer genom att reglera lagring, insamling och behandling av personuppgifter.

EU:s dataskyddsförordning ökar utmaningarna för företag, organisationer och myndigheter att verka med både produkter drivna av artificiell intelligens, och arbeten för AI-framsteg. Behovet av nya uppfinningar måste hållas i jämvikt med rättsreglernas behov av att skydda den enskilda individens säkerhet och integritet. Men AI kräver data för att åstadkomma ett bra resultat. Ju mer data som sätts in i en AI komponent desto bättre resultat levererar den. Därför är appliceringen av gällande rätt på träningsdata i artificiell intelligens ytterst intressant.

Artificiell intelligens kan även medföra ytterligare allvarliga risker, såsom arbetslöshet, ojämlikhet, diskriminering, manipulering, övervakning och social uteslutning. Därför måste människors grundläggande fri-och rättigheter stödjas av en rättslig ram, som kan säkerställa en säker utveckling. Genom förslaget ska harmoniserade regler fastställas inom EU, den inre marknadens funktion och konkurrenskraft ska stärkas, samtidigt som grundläggande rättigheter ska skyddas. Dessutom ska den fria rörligheten av artificiell intelligens och dess fördelar stödjas genom reglering.

Denna studie förutsätter att användningen av träningsdata är väsentligt för att artificiell intelligens ska kunna användas till nya innovativa lösningar. Studien undersöker i vilken uträkning träningsdata som består av personuppgifter kan behandlas, dels enligt artikel 6.4 GDPR och dels med genom den föreslagna AI-förordningens artikel 53 och 54 i framtiden.

Enligt artikel 53 i den föreslagna AI-förordningen ska regulatoriska sandlådor för AI inrättas av en eller flera medlemsstaters behöriga myndigheter. I en regulatorisk sandlåda kommer det under begränsad tid vara tillåtet för marknadsaktörer att utveckla, validera och testa innovativa tekniker med hjälp av AI i samarbete med ansvariga myndigheter. Artikel 54 i förslaget till AI-förordning reglerar “ytterligare behandling av personuppgifter för utveckling av vissa AI-system i allmänhetens intresse i den regulatoriska sandlådan för AI”. Enligt artikel 54 punkt 1 ska personuppgifter som lagligen samlades in för andra ändamål, kunna behandlas igen “i syfte att utveckla och testa vissa innovativa AI-system i sandlådan” under angivna förutsättningar.

1.2. Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att beskriva och analysera i vilken utsträckning som personuppgifter kan ytterligare behandlas enligt artikel 6.4 GDPR som s.k. träningsdata vid utveckling av AI-system.

Ett ytterligare syfte med uppsatsen är att beskriva och analysera i vilken utsträckning kommer artikel 6.4 GDPR att påverkas av bestämmelserna om s.k. regulatoriska sandlådor i artiklarna 53 och 54 i den föreslagna AI-förordningen.

För att studiens syfte ska uppnås ska följande frågor besvaras:

1. I vilken utsträckning kan träningsdata bestående av personuppgifter ytterligare behandlas enligt artikel 6.4 GDPR för utveckling av AI-system?
2. I vilken utsträckning kommer artikel 6.4 GDPR påverkas när personuppgifter behandlas som träningsdata av AI-system inom “regulatoriska sandlådor” i enlighet med artikel 53 och 54 i den föreslagna AI-förordningen?

1.3. Metod och material

För att tolka och analysera gällande lagstiftning används *rättsdogmatisk* metod i denna studie. Den rättsdogmatiska metoden går ut på att använda lagar, praxis, förarbete och doktrin för att besvara en rättsfråga. Rättskällorna har en rättshierarkisk ordning som måste beaktas vid tillämpning. Bindande lagstiftning som unionsrätten och nationella grundlagar är högst upp i hierarkin och därefter följer lagar. Förarbeten till lagstiftning och praxis bör beaktas vid en utredning och doktrin som består av rättslig litteratur får behandlas.⁶

Denna studie ska behandla den föreslagna AI-förordningen samt EU:s dataskyddslagstiftning, därtill ska EU-rätten tillämpas för att besvara ovan ställda frågeställningar. Den EU-rättsliga metoden är den juridiska metoden som EU domstolen har utvecklat och som måste användas när EU-rätten tillämpas.⁷ Den EU-rättsliga metoden är teleologisk eller med andra ord ändamålsorienterad, det vill säga att bestämmelser ska inte tolkas isolerat från sitt sammanhang och bakgrund av sitt syfte.⁸ Begrepp inom EU-rätten ska ges en självständig tolkning och skiljas från begrepp som återfinns inom den nationella rätten, eftersom deras innebörd är oberoende av varandra.⁹

För att besvara studiens första frågeställning kommer EU:s Dataskyddsförordning tillämpas i samband med dess förarbete. Dataskyddsförordningen, även kallad GDPR (General Data Protection Regulation) är en omfattande dataskyddslag som trädde i kraft i maj 2018. Den antogs av Europeiska unionen för att tillhandahålla en konsekvent ram för att skydda personuppgifter för personer bosatta inom EU, enligt artikel 1 GDPR. Förordningen syftar till att skydda individers integritet och säkerställa att deras personuppgifter hanteras ansvarsfullt.

Den Europeiska kommissionen publicerade under 2021 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell

---

⁶ Peczenik, Aleksander, "*Juridikens teori och metod* ", 1 uppl., Fritzes Förlag 1995), s. 33.

⁷ Jörgen Hettne, Ida Otken Eriksson "EU-rättslig metod, teori och genomslag i svensk rättstillämpning ", Norstedts Juridik, Andra upplagan, 2011, s.34.

⁸ Jörgen Hettne, Ida Otken Eriksson "EU-rättslig metod, teori och genomslag i svensk rättstillämpning ", Norstedts Juridik, Andra upplagan, 2011, s.36.

⁹ Ibid. s.161.

intelligens. Den föreslagna AI-förordningen skapades i syfte att definiera AI och skapa en rättslig ram för användning av AI, vilket kommer att tillämpas för att besvara studiens andra frågeställning.

Allmänna rättsprinciper ska skiljas från rättsprinciper som är skapade till ett specifikt område. I denna studie ska några allmänna rättsprinciper som "proportionalitetsprincipen" användas till bakgrund av relevant lagstiftning.¹⁰ Allmänna rättsprinciper kan användas för tolkning, som ogiltighetsgrund och som skadeståndgrund.¹¹

För att beskriva artificiell intelligens, dess teknik och system ska Internetkällor, artiklar och litteratur användas.

1.4. Disposition

Uppsatsen inleds med en genomgång av AI:s definition och hur den fungerar samt dess nytta för innovationer. Vad som avses med maskininlärningsprocessen, algoritmer träningsdata förklaras i avsnitt två.

Därefter har avsnitt tre dataskydd som ämne, där dess regelverk kommer presenteras ur ett EU-rättsligt perspektiv. Avsnittet börjar med en redogörelse av bakgrunden till EU:s dataskyddslagsförfattning, därefter följer definitioner av viktiga begrepp som dataskyddsförordningen är baserad på. I nästföljande del har grundläggande dataskyddsprinciper redogjorts. Sedan utreds under vilka förutsättningar data som inkluderar personuppgifter kan sparas och behandlas. Studien har sitt fokus på artikel 6.4 GDPR, vilken dess rekvisit kommer att avslutningsvis analyseras.

Avsnitt fyra ger inledningsvis en helhetsbild av den föreslagna AI-förordningen och dess tillämpningsområde. En redogörelse ges av de "regulatoriska sandlådena, i enlighet med artiklarna 53 och 54 i den föreslagna AI-förordningen.

Slutligen besvaras studiens frågor i avsnitt 5, där också slutsatserna redovisas.

---

¹⁰ Ibid. s.66.

¹¹ Ibid s.73.

2. Artificiell Intelligens

2.1. Inledning

*“Any sufficiently advanced technology is indistinguishable from magic”.*¹²

Det har under lång tid varit aktuellt att skapa maskiner som kan förenkla människors dagliga arbete. Ända tillbaka till 1300-talet har vi eftersträvat dessa tankar och idéer¹³, men det var först under 1943, genom den första avbildning av mänskliga neuronets funktion, som närmade vi oss en ökad förståelse om vad som bygger upp vår intelligens och hur vi kan komma att artificiellt konstruera den.¹⁴ Neuroner består av en cellkropp, dendriter och axoner. Cellkroppen arbetar för att upprätthålla cellens funktion och struktur, dendriterna är cellkroppens utskott som ansvarar för att öka neuronens mottagliga yta, och axonerna har till uppgift att hitta och ansluta sig till andra celler.¹⁵ Hjärnan består huvudsakligen av två strukturer: grå och vit hjärnmassa. Den vita hjärnmassan är axonerna som förmedlar hjärnans elektriska signaler och de gråa substanserna är neuroner. Neuroner tar emot och skickar vidare elektriska signaler som stimulerar våra känslor, handlingar, intryck, syn, hörsel, smak med mera. Genom nya upplevelser, intryck, eller annan form av “data”, kan dessa signaler stärkas och får oss människor att lära oss och förmågan att utföra nya uppgifter.

AI är en förkortning av artificiell intelligens som i sig är ett samlingsnamn för flera varierande utförandeformer på programmering av algoritmer. Inledningsvis orden “artificiell” och “intelligens” ska definieras i detta kapitelns första avsnitt, därefter ska en genomgång av maskininläringssystematik ges och hur träningsdata ska användas. Det är av stor vikt att även den tekniska delen av AI:n koncis beskrivs

---

¹² Clarke, Arthur Charles "Hazards of Prophecy: The Failure of Imagination, Profiles of the Future: An Enquiry into the Limits of the Possible", 1962, rev. 1973, s. 36.

¹³ Danielsson, Lars & Lindström, Karin, 'Det här är AI och så funkar det'' *Techworld, Sverige*, 25 januari 2021, < <https://techworld.idg.se/2.2524/1.699032/ai-sa-funkar> > (hämtad 8 december 2022).

¹⁴ Danielsson & Lindström 2021, <https://techworld.idg.se/2.2524/1.699032/ai-sa-funkar> .

¹⁵ Stanley Jacobson, Elliott M. Marcus, “Neuroanatomy for the Neuroscientist”, Springer-Verlag US, 2008, s.3-5.

för att den rättsliga delen av uppsatsen lättare kan förstås. Kapitlet avslutar med ett avsnitt om AI:s utveckling och innovationer samt dess definition enligt den föreslagna AI-förordningen.

2.2. Definition

“Artificiell” är ett annat ord för konstgjord, vilket är den konstruerade metoden av datorsystem som ska efterlikna hjärnans planerings- och problemlösningsförmåga genom inlärning samt språkförståelse. Intelligens kan visa sig i olika former såsom språklig, musikalisk och logisk-matematik. “Intelligens” betyder enligt Nationalencyklopedin ”förmåga till abstrakt tänkande, relationstänkande, lärande, anpassning till situationer och effektivt utnyttjande av erfarenheter”.¹⁶

Enligt EU-kommissionen är intelligens ett ord som ska beskriva AI:s rationalitet. *Rationellt handlande* sker när AI:n själv tar det mest fördelaktiga beslutet genom tillgänglig information.¹⁷ Otillräcklig rationalitet grundar sig huvudsakligen i brist på tid eller data.¹⁸ Bristande rationalitet var anledningen till att Ubers självkörande bil orsakade en trafikolycka där en person miste livet år 2018. AI:n till bilen hade inte blivit inmatad med tillräckligt nödvändigt data som resulterade i att AI inte kände igen cyklisten och körde över personen.¹⁹

Artificiell intelligens kan även definieras som en maskins kompetens att genomföra kognitiva uppgifter som sammankopplas med det mänskliga tänkandet. Detta

---

¹⁶ Nationalencyklopedin, artificiell intelligens.

<http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/artificiell-intelligens> (hämtad 2022-12-12).

¹⁷ Europeiska kommissionen, High-level expert group on artificial intelligence. A definition of AI: main capabilities and scientific disciplines, 18 december 2018, s. 1.

¹⁸ Europeiska kommissionen. High-level expert group on artificial intelligence. A definition of AI: main capabilities and scientific disciplines, 18 december 2018, s. 1.

¹⁹BBC, ”Uber’s self-driving operator charged over fatal crash”, BBC (London 16 September 2020) <<https://www.bbc.com/news/technology-54175359>> hämtad 9 December 2022.

inbegriper förmågan att argumentera och hitta nya lösningar, som får den att lära sig och skapa nya lärdomar till nästa uppgift.²⁰

I en resolution från 2017 meddelande Europaparlamentet fem kriterier som redogör om en robot är intelligent.²¹ Första kriteriet är att sammankoppling samt utbyte och analys av data ska kunna ske genom sensorer och/eller informationsutbyte med omgivningen.²² Andra kriteriet är att roboten ska själv lära sig genom erfarenhet och interaktion. Tredje kriteriet är att det finns åtminstone en minimal fysisk förankring, och fjärde kriteriet är att roboten ska kunna anpassa sitt beteende och handlade efter omvärlden. Till sist, enligt den femte kriteriet, ska roboten sakna liv i biologisk bemärkelse.²³

Det finns varierande system på artificiell intelligens vilket är viktigt att skilja mellan. Tekniken bakom AI kan delas in i två huvudgrupper, en som hänför sig till robotik, och en till inläring och resonemang.²⁴ Artificiell intelligens kan verka såsom en robot i den fysiska världen, detta kallas för *robotik*. Robotik innefattar kontrollteorier och maskinteknik.²⁵ Indatan ska bearbetas till information som AI:n ska i sin tur resonera utifrån. AI får fram sitt resonemang via efterforskning och jämförelse av de olika alternativa valmöjligheterna, där "lärande" avses de olika inläringsteknikerna, exempelvis djupinläring, som ska kunna reda ut icke specificerade frågor.²⁶

Många av världens största aktörer använder sig av artificiell intelligens i sina verksamheter, vilket är en av grunderna till varför AI är under konstant utveckling.²⁷ Spotify använder sig av AI för att hitta låtar efter användarens preferenser för att

---

²⁰ Ralf T. Kreuzer, Marie Sirrenberg, "Understanding Artificial Intelligence Fundamentals, Use Cases and Methods for a Corporate AI Journey" 2020, Publisher Springer Cham, s.3-4.

²¹ Europaparlamentets resolution av den 16 februari 2017 med rekommendationer till kommissionen om civilrättsliga bestämmelser om robotteknik (2015/2103(INL)), s. 5. [cit. Europaparlamentets resolution 2017].

²² Europaparlamentets resolution 2017, s. 5.

²³ Europaparlamentets resolution 2017, s. 5.

²⁴ Europeiska kommissionen, High-level expert group on artificial intelligence. A definition of AI: main capabilities and scientific disciplines, 18 december 2018, s. 4.

²⁵ EU-kommissionen 2018, s. 5.

²⁶ EU-kommissionen 2018, s. 4.

²⁷ Buyers, John, *Artificial Intelligence - The practical legal issues* (Law Brief Publishing 2018), s. 1.

skapa en lista med låtar just för den användaren via dennes lyssningshistorik. Ett annat exempel på maskininläringstekniken i praktiken kan tas från vården, där bilder efter en radiologi behandlas med hjälp av algoritmerna som delar bilderna i olika klasser där förändringar och avvikelser i vävnader identifieras och ett förslag på diagnos ges.

2.3. Maskininläring och det självlärande systemet

Ett neuralt nätverk är ett system av hårdvara och mjukvara vars struktur är bildat likt den mänskliga hjärnan och har i de flesta fall flera processorer som parallellt arbetar, placerade in i många lager. Första lagret inmatas med rådata som även heter *indata* och har en funktion som liknar de mänskliga synnervernas. Indatan från första lagret omvandlas till utdata vid varje efterföljande lager, där informationen tas emot. AI-systemets kunskaper ökar efter utfört bearbetning av data vid varje lager. Slutligen i sista lagret används utdata för att generera ett resultat.²⁸

Inledningsvis regleras ett AI-system genom programmering med vissa bestämda uppgifter. Vid varje avklarad problemlösning skapas ett nytt kunskapsområde genom maskininläringen som leder till att systemet kan lära sig på egen hand och få nya utgångspunkter vid nästa uppgift.²⁹

Det är algoritmerna som är självlärande och kan på så sätt förbättra sig själva. Algoritmer är programmerade satser som arbetar med indata i en fördefinierad form och i enlighet med den matar ut ett resultat.³⁰ För maskininläring används själv Anpassningsbara algoritmer som möjliggör självständig inläring utan programmerarens ingripande.³¹ Att AI inte är i behov av ständig omprogrammering gör användningen av den mycket enklare och effektivare. Det är nödvändigt att stora mängder träningsdata (utbildningsmaterial) av hög kvalitet inmatas till AI-

---

²⁸ Ralf T. Kreutzer, Marie Sirrenberg, "Understanding Artificial Intelligence Fundamentals, Use Cases and Methods for a Corporate AI Journey" 2020, Publisher Springer Cham, s.4-5.(cit Ralf T. Kreutzer, Marie Sirrenberg, 2020)

²⁹ Ralf T. Kreutzer, Marie Sirrenberg, 2020, s.5.

³⁰ Ibid. s.6.

³¹ Ibid. s.6

systemet. Träningsdata i sin tur genererar nya algoritmer. Under samma gång måste även systemet informeras om hur utgången ska vara utformat.³² För att förbättra resultat krävs också kontinuerlig inmatning av nya indata.³³

Det som skiljer AI från andra datorer är att mjukvaran till maskininlärning har förmågan att lära sig själv.³⁴ Genom att läsa av mönster från rådata tränar AI:n sig själv och samlar nya kunskaper efter varje avklarad uppgift, detta system kallas för *maskininlärning*.³⁵ Det finns två grupper av data: de strukturerade med förutbestämda regler, och de *icke*-strukturerade som inte grundar sig på några regler.³⁶ Människohjärnan använder sig av synen för att se, läsa och lära sig, och likt oss används bland annat bilder för att träna AI.³⁷

Genom maskininlärningsmetoden kan stora mängder träningsdata inmatas i AI:n. Träningsdatan behövs för att algoritmen ska kunna skapa strukturer som datorprogram kan följa. Maskininlärningen sker huvudsakligen genom att mönster urskiljs från indata med hjälp av algoritmer som i sin tur kommer på lösningsförslag.³⁸ Algoritmerna kan även använda sig av tidigare erfarenheter eller programmerade instruktioner. Vid varje eftersökning förbättras algoritmerna och AI:s erfarenheter ökas.³⁹ På så sätt tränas algoritmen av sig själv på att hitta sambandet mellan olika mönster genom sina tidigare erfarenheter och programmeringar.⁴⁰ Större mängd träningsdata som inmatas i AI:s algoritmer resulterar till bättre rekommendationer och prediktioner, eftersom erfarenheten

---

³² Ibid. s.8.

³³ Ibid. s.6.

³⁴ Buyers, John, "Artificial Intelligence - The practical legal issues", Law Brief Publishing, 2018, s. 1. [cit. Buyers 2018].

³⁵ Negri, Avila, MC Sergio, "Robot as Legal Person: Electronic Personhood in Robotics and Artificial Intelligence" *frontiers in Robotics and AI*, 2021 < <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/frobt.2021.789327/full> > hämtad 9 december 2022, s. 4.

³⁶ EU-kommissionen 2018, s. 3.

³⁷ Käll, Jannice, "AI, ditalisering och rätten - En lärobok", 2021, s. 34.

³⁸ McKinsey, "An executive's guide to AI", 2020, hämtad 2022-12-08, s.1. <https://www.mckinsey.com/~media/McKinsey/Business%20Functions/McKinsey%20Analytics/Our%20Insights/An%20executives%20guide%20to%20AI/An-executives-guide-to-AI.ashx> .

³⁹ Ibid. s.1.

⁴⁰ SOU 2018:25, s. 149.

leder till mer utvecklad förmåga att hitta samband. AI behöver stor variation av information för att noggrannare kunna urskilja mönster.⁴¹

Djupinlärning är en typ av maskininlärning som bäst används i syfte för innovationer. Med hjälp av djupinlärning kan större utbud av datamängder bearbetas självständigt av AI:n, vilket färdigställer mer precisa och korrekta resultat. Ordet “djup” syftar på den “stora” antalet lager i det neurala nätverket.⁴² Djupinlärning sker mestadels utan programmering, med andra ord automatisk. Inlärningen består av indata som bearbetas i flera lager.⁴³

2.4. Träningsdata

Träningsdata är information som matas in i ett AI-system som är nödvändig för maskinens beslutsfattande och förutsägelser. Indata kan formas olika, exempelvis som siffror, bilder, ljud och film. Indata ska i bästa fall ha en organiserad struktur när den matas in till AI:n för att underlätta bearbetningen. Indata är källan till AI:s kunskaper, information och intelligens.

I artikel 3, punkt 29 av den föreslagna AI: förordningen definieras “träningsdata” som “data som används för att träna ett AI-system genom anpassning av dess inlärningsbara parametrar, inklusive vikterna i ett neuralt nätverk”. Sedan följer av artikel 3, punkt 32 i den föreslagna AI: förordningen, en definition av “indata” som är “data som lämnas till eller förvärvas direkt av ett AI-system och som utgör den grund på vilken systemet producerar utdata.”

---

⁴¹ Ralf T. Kreutzer, Marie Sirrenberg ”Understanding Artificial Intelligence Fundamentals, Use Cases and Methods for a Corporate AI Journey” 2020, Publisher Springer Cham, s.3-4.

⁴² Ralf T. Kreutzer, Marie Sirrenberg ”Understanding Artificial Intelligence Fundamentals, Use Cases and Methods for a Corporate AI Journey” 2020, Publisher Springer Cham, s.8.

⁴³McKinsey ”An executive’s guide to AI”, 2020, s.1 hämtad 2022-12-08, <https://www.mckinsey.com/~media/McKinsey/Business%20Functions/McKinsey%20Analytics/Our%20Insights/An%20executives%20guide%20to%20AI/An-executives-guide-to-AI.ashx> .

2.4.1. Definition av artificiell intelligens enligt den föreslagna AI-förordningen

Av förslag till AI-förordning, artikel 3, punkt 1 framgår vad som kan definieras som AI:

“system med artificiell intelligens (AI-system): programvara som utvecklats med en eller flera av de tekniker och metoder som förtecknas i bilaga I och som, för en viss uppsättning människodefinierade mål, kan generera utdata såsom innehåll, förutsägelser, rekommendationer eller beslut som påverkar de miljöer som de samverkar med”.⁴⁴

---

⁴⁴ Artikel 3, Europeiska kommissionens förslag till förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens

3. EU:s dataskyddslagstiftning

3.1. Inledning

Personuppgifter skyddas genom flera bestämmelser. Artikel 16 punkt 1 FEUF, stadgar att varje person har rätt till skydd av sina egna personuppgifter. Enligt artikel 16 punkt 2 FEUF, ska Europaparlamentet och rådet fastställa bestämmelser om skydd för enskilda personers personuppgifter. Artikel 7 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (2010/C 83/02), fastställer rätten till bland annat om individers privatliv, och artikel 8 rätten till skydd av personuppgifter som berör enskilda i unionen.

Dataskyddsförordningen ligger till grund för uppsatsens ämne, vilket detta avsnitt ägnar sig åt. Inledningsvis ges en bakgrunden till EU:s dataskyddslagstiftning, därefter följer definitioner av viktiga begrepp som dataskyddsförordningen är baserad på. I nästföljande del har grundläggande dataskyddsprinciper redogjorts. Sedan har en redogörelse gjorts om under vilka förutsättningar data som inkluderar personuppgifter kan sparas och behandlas. Avsnittet avslutas med en sammanfattning och analys av artikel 6.4 GDPR.

3.2. Bakgrund

Sverige var det första landet i Europa som reglerade behandling av personuppgifter genom 1973 års *Datalag* (1973:289).⁴⁵ Senare antog OECD år 1980 riktlinjer om hur privatliv ska skyddas och hur gränsöverskridande överföringar av personuppgifter ska ske, som blev grunden för gällande dataskyddsförordning.⁴⁶ Parallellt med det, den 28 januari 1981, fastställdes Europarådets *konvention 108* som syftade till, enligt artikel 1, att bland annat skydda individers privatliv vid

---

⁴⁵ Caroline Olstedt, Carlström, David Frydinger, Tobias Edvardsson, Sandra Beyer, "GDPR Juridik, organisation och säkerhet enligt dataskyddsförordningen", Norstedts Juridik, 2018, s.22.

⁴⁶ OECD Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data, 23 September 1980.

automatisk behandling av personuppgifter.⁴⁷ Den 24 oktober 1995 antogs dataskyddsdirektivet och vissa grundläggande principer som framgick av Europarådets konvention 108, även OECD:s riktlinjer fastslogs i artikel 6 dataskyddsdirektivet.⁴⁸ Den nya dataskyddsdirektivet ledde till att Sverige år 1998 införde Personuppgiftslagen (1998:204).

Tidningen the Guardian publicerade år 2013 artikeln "Edward Snowden: the whistleblower behind the NSA surveillance revelations", där en amerikansk visselblåsare lämnade ut stora mängder material om den brittiska och amerikanska underrättelsetjänstens övervakningsprojekt av dels utländska individer, men även av deras egna invånare. Det skedde delvis via signalspaning.⁴⁹ Händelsen resulterade i att EU-domstolen ogiltigförklarade överföring av personuppgifter till företag som befann sig i USA och skulle följa Safe Harbor-principerna.⁵⁰ Därefter den 27 april 2016 antogs EU:s Dataskyddsförordningen, förkortad till GDPR, som följande stycke kommer att behandla.

Dataskyddsförordningen, även kallad GDPR (General Data Protection Regulation) är en omfattande dataskyddslag som trädde i kraft i maj 2018. Den antogs av Europeiska unionen för att tillhandahålla en konsekvent ram för att skydda personuppgifter för personer bosatta inom EU, enligt artikel 1 GDPR. Förordningen syftar till att skydda individers integritet och säkerställa att deras personuppgifter hanteras ansvarsfullt. Förordningen syftar även till att möjliggöra det fria flödet av personuppgifter inom den Europeiska unionen.⁵¹ GDPR gäller för samtliga företag, myndigheter och organisationer som behandlar personuppgifter för personer som

---

⁴⁷ Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data (ETS No. 108).

⁴⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter.

⁴⁹ Caroline Olstedt, Carlström, David Frydinger, Tobias Edvardsson, Sandra Beyer, "GDPR Juridik, organisation och säkerhet enligt dataskyddsförordningen", Norstedts Juridik, 2018, s.27.

⁵⁰ EU-domstolens dom i mål C-362/14 Maximilian Schrems mot Data Protection Commissioner.

⁵¹ Artikel 1 GDPR.

befinner sig i ett unionsland.⁵² Det betyder att även om ett företag är baserat utanför EU måste GDPR fortfarande följas om personuppgifter behandlas inom EU.⁵³

Att skydda personuppgifter har blivit mer utmanande efter dagens globalisering och teknologiska utveckling. Antalet insamlingar och delningar av personuppgifter har betydligt ökat till följd av dagens teknologi och den fortskridande AI utvecklingen.⁵⁴

3.3. Definitioner

Personuppgifter

Enligt artikel 4.1 GDPR är personuppgifter all information som hänför sig till en identifierad eller identifierbar individ. Detta innebär att personuppgifter kan innehålla all information som kan användas för att direkt eller indirekt identifiera en individ, såsom namn, lokaliseringuppgift, e-postadress eller online identifikatorer. Även fysiska, genetiska, fysiologiska, ekonomiska och psykiska faktorer som kan specificera vem personen är.⁵⁵ Personuppgifter kan också innefatta känslig information, såsom en individs ras eller etniska ursprung, politiska åsikter, religiösa övertygelse, hälsodata eller sexuella läggning.

Personuppgifters livscykel består av huvudsakligen tre fas: första fasen är när personuppgifter tas in till organisationer, sedan under andra fasen sker behandlingen och slutligen i tredje fasen raderas personuppgifterna.

Behandling

Med "behandling" avses en automatiserat eller ej automatiserat åtgärd eller kombination av åtgärder som rör personuppgifter. Insamling, registrering,

---

⁵² Artikel 3 GDPR.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Skäl (6) till GDPR.

⁵⁵ Artikel 4.1 GDPR

organisering, strukturering, bearbetning, ändring, lagring, framtagning, användning, utlämning, läsning, spridning, justering, radering, begränsning och förstöring är exempel på behandling som anges i artikel 4.2 GDPR.

Pseudonymisering:

Personuppgifter anses vara pseudonymiserade om ingen specifik registrerad person kan urskiljas utan att kompletterande uppgifter som sparats separat används.⁵⁶ Dessa kompletterande uppgifter innefattar uppgifter som kan tillskrivas till en fysisk person och därtill är identifierbara.⁵⁷

Anonym information som inte längre gör en fysisk person identifierbar är undantaget från dataskyddsrättens principer. Med anonym information menas uppgifter som inte hänför sig till en identifierad eller identifierbar fysisk person.⁵⁸ Anonym information kan användas för statistiska ändamål och forskningsändamål.⁵⁹

Register

Personuppgifter som är sparade i en strukturerad samling och är tillgängliga i enlighet med särskilda kriterier är samlade i en "register" oavsett om den är centraliserad eller decentraliserad.⁶⁰

Personuppgiftsansvarig

Personuppgiftsansvarig kan vara en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ. Den personuppgiftsansvarige bestämmer formellt eller funktionellt, ensam eller tillsammans med andra vilka ändamål och medel som ska gälla till behandlingen av personuppgifter.⁶¹

Personuppgiftsbiträde

---

⁵⁶ Artikel 4.5 GDPR

⁵⁷ Skäl (26) GDPR.

⁵⁸ Skäl (26) till GDPR.

⁵⁹ Skäl (26) GDPR.

⁶⁰ Artikel 4.6 GDPR.

⁶¹ Artikel 4.7 GDPR.

Personuppgiftsbiträden ska behandla personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Personuppgiftsbiträde kan vara fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ.⁶²

Mottagare

Den som personuppgifterna utlämnas till är mottagaren. Mottagaren kan vara fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ.⁶³

Samtycke

Samtycke ska ges frivilligt av den fysiska personen, det vill säga fri från påtryckningsmedel och tvång. Samtycket ska även ges specifikt för en eller flera ändamål, vilket den fysiska personen ska informeras om. Den registrerade ska vara väl informerad om hur behandlingen sker och vem den personuppgiftsansvarige är, när samtycket ges. Den registrerade måste genom otvetydig viljeyttring uttala eller entydig bekräfta sitt samtycke för behandling av dennes personuppgifter.⁶⁴

Personuppgiftsincident:

Förlust, ändring eller felaktig röjande och åtkomst av insamlade, överförda eller på annat sätt behandlade personuppgifter som sker oavsiktligt eller olagligt är personuppgiftsincident.⁶⁵

3.4. Tillämpningsområde

GDPR tillämpas när personuppgifter behandlas som på helt eller delvis företas på automatisk väg och när personuppgifter ingår eller kommer att ingå i ett register.⁶⁶ Behandlingen måste ske i överenskommelse med GDPR oavsett om behandlingen sker inom eller utanför unionen, om den personuppgiftsansvarige eller den

---

⁶² Artikel 4.8 GDPR.

⁶³ Artikel 4.9 GDPR.

⁶⁴ Artikel 4.11 GDPR.

⁶⁵ Artikel 4.12 GDPR.

⁶⁶ Artikel 2.1 GDPR.

personuppgiftsbiträden har sitt verksamhetsställe inom unionen.⁶⁷ Med “verksamhetsställe” avses det platsen där det “faktiska och reella utförandet av verksamhet med hjälp av en stabil struktur” sker.⁶⁸

Om den personuppgiftsansvarige eller den personuppgiftsbiträde inte är etablerade i unionen ska GDPR tillämpas när behandling av, inom unionen registrerades, personuppgifter har anknytning till utbudande av varor eller tjänster till registrerade. Det innefattar även all övervakning av deras beteende inom unionen.⁶⁹ *En behandling* anses vara ett övervakande beteende hos registrerade där fysiska personer spåras på internet och där deras personuppgifter kategoriseras för att exempelvis analysera och förutsäga deras personliga preferenser, attityder och beteende.⁷⁰ Denna kategorisering kallas för “profilering” i dataskyddsförordningen och utförs vid varje form av automatisk behandling av personuppgifter som har till syfte att analysera egenskaper hos fysiska personer, till exempel: arbetsprestationer, hälsa, preferenser, vistelseort, intressen och ekonomiska situation.⁷¹

Personuppgiftsansvariga som inte är etablerade i unionen måste ta hänsyn till GDPR även när en medlemsstats nationella rätt gäller enligt folkrätten.⁷²

GDPR ska tillämpas på fysiska personer oberoende av deras medborgarskap eller hemvist.⁷³ Personuppgifter som berör juridiska personer omfattas inte av dataskyddsförordningen.⁷⁴ GDPR har ingen tillämpning på personer som inte längre lever enligt skäl 27 till GDPR.

---

⁶⁷ Artikel 3.1 GDPR.

⁶⁸ Skäl (22) till GDPR.

⁶⁹ Artikel 3.2 GDPR.

⁷⁰ Skäl (24) till GDPR.

⁷¹ Artikel 4.4 GDPR.

⁷² Artikel 3.3 GDPR.

⁷³ Skäl (14) till GDPR.

⁷⁴ Ibid.

3.5. Principer för behandling av personuppgifter

Personuppgiftsansvariga kan enligt artikel 83.5 av GDPR åläggas att betala sanktionsavgifter om följande dataskyddsprinciperna överträds.

Laglighet artikel 5.1 a GDPR

Enbart med lagstöd av speciallagstiftning eller dataskyddsförordningen kan personuppgifter behandlas, med andra ord är det otillåtet att behandla personuppgifter när rättslig grund saknas. Av artikel 6 GDPR framgår det sex grunder, utifrån dessa personuppgifter kan behandlas genom. Nämligen:

- Samtycke
- Fullgörande av avtal
- Fullgörande av rättslig skyldighet
- Skyddande av intresse av grundläggande betydelse för den registrerade
- Utförande av uppgift av allmänt intresse eller myndighetsutövning
- Intresseavvägning

Korrekthet artikel 5.1a GDPR

På den engelska versionen av GDPR kallat för "fairness", ska tolkas mot bakgrund av rätten till självbestämmande och autenticitet.⁷⁵ Personuppgifter får inte på något sätt behandlas genom påtryckningar. Den registrerades förväntningar med behandlingen ska beaktas. Att den registrerades förväntningar ska beaktas syftar till att skydda denne mot oskäligen och otillbörligen behandlingar eller oväntade villkor som kan vara vilseledande.

Öppenhet artikel 5.1a GDPR

Detta ställer krav på att information ska ges till den registrerade när uppgifterna samlas eller sparas. Behandlingen måste vara transparent och därtill inte hemlig.

Ändamålsbegränsning artikel 5.1b GDPR

---

⁷⁵ Caroline Olstedt, Carlström, David Frydinger, Tobias Edvardsson, Sandra Beyer, "GDPR Juridik, organisation och säkerhet enligt dataskyddsförordningen", Norstedts Juridik, 2018, s. 36.

Personuppgifter kan samlas eller behandlas för faställda, specifika och ej rättsstridiga ändamål som uttryckligt anges. Andra behandlingar som är oförenliga med dessa ändamål får inte ske, det vill säga, om personuppgifter kommer behandlas för andra ändamål än de angivna måste de vara förenliga med det ursprungliga ändamålet.⁷⁶ Information ska ges till den registrerade om varför dennes personuppgifter kommer att behandlas på ett konkret sätt.⁷⁷ Detsamma gäller när personuppgifter ska användas för andra arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga, historiska, forsknings- eller statistiska ändamål. Enligt skäl 39 till GDPR personuppgifter kan behandlas enbart om ändamålet inte kan uppfyllas på annat sätt.

Uppgiftsminimering artikel 5.1c GDPR

Antalet personuppgifter som behandlas ska vara begränsade i förhållande till angivna ändamål och adekvata och relevanta uppgifter. Endast uppgifter som är nödvändiga för uppfyllandet av ändamålet ska behandlas.

Riktighet Artikel 5.1d GDPR

Personuppgifter ska vara riktiga och om nödvändigt uppdaterade. Personuppgifternas riktighet måste exempelvis genom rutiner kontrolleras. Felaktiga personuppgifter måste raderas utan oskäligt dröjsmål.

Lagringsminimering artikel 5.1c GDPR

När angivna ändamål uppfylls måste insamlade personuppgifter raderas. Lagring under en längre period är möjlig, när personuppgifterna endast behandlas för “arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1”.

Integritet och säkerhet artikel 5.1f GDPR

---

⁷⁶ Caroline Olstedt, Carlström, David Frydinger, Tobias Edvardsson, Sandra Beyer, “GDPR Juridik, organisation och säkerhet enligt dataskyddsförordningen”, Norstedts Juridik, 2018, s.38.

⁷⁷ Ibid. s.37.

Tekniska och organisatoriska åtgärder måste vidtas av den personuppgiftsansvarige som är lämpliga för att personuppgifter inte obehörigt kan spridas eller förändras.

Proportionalitetsprincipen

Behandling av personuppgifter bör ske till människors fördel, men denna rätt är inte definitivt eftersom samtidigt måste proportionalitetsprincipen iaktas.⁷⁸ Åtgärder som utförs med syfte att skydda enskildas personuppgifter och privatliv måste vara rimliga och respektera andra fri-och rättigheter som exempelvis yttrandefrihet, informationsfrihet, näringsfrihet, tankefrihet m.m..⁷⁹ En avvägning måste göras mellan olika parter intresse samt rättigheter och det mest proportionella beslutet ska tas. Stater ska behandla samtliga medborgare likvärdigt, därtill ska eventuella intresseavvägningar behandla samtliga involverade på samma sätt.

3.6. Laglig behandling av personuppgifter

I enlighet med artikel 6.1 GDPR är företag, myndigheter och andra organisationer skyldiga att inhämta samtycke från varje enskild person innan deras personuppgifter samlas in och används. Dessutom måste den registrerade föras med tydlig och koncis information om hur personuppgifterna kommer att behandlas, enligt artikel 15 GDPR. GDPR ger även den registrerade rätt att få tillgång till, korrigera, radera eller begränsa behandlingen av deras personuppgifter, enligt artikel 15 GDPR. Det innebär att enskilda har rätt att få veta vilka personuppgifter ett företag har om dem och de kan begära att företaget korrigerar eventuella felaktiga eller ofullständiga uppgifter.

Åtminstone en av artikel 6 GDPR rättsliga grunder måste vara uppfyllda för att behandling av personuppgifter ska vara tillåtet. Dessa rättsliga grunder kan delas in i två typer av situationer: när den registrerade ger sitt samtycke till behandlingen,

---

⁷⁸ Skäl (4) till GDPR.

⁷⁹ Skäl (4) till GDPR.

och när behandlingen är nödvändigt för att den personuppgiftsansvarige ska exempelvis kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Personuppgifter får behandlas utan samtycke om det är nödvändigt för fullgörande av avtal eller andra rättsliga förpliktelser som tillkommer den personuppgiftsansvarige, enligt artikel 6.1 b till c GDPR. Enligt artikel 6.3 GDPR måste dessa rättsliga förpliktelser vara stadgade i unionsrätten eller nationell rätt, det vill säga, inte i andra kontraktuella förpliktelser.

Den registrerades eller andra fysiska personers grundläggande *intressen* måste skyddas och därför är behandling som är nödvändigt för skyddet av sådana intressen tillåten, enligt artikel 6.1 d) GDPR. Enligt skäl 46 till GDPR ska intresset vara avgörande, antingen för den registrerade eller annan fysisk persons liv. Exempel på detta kan vara när det är nödvändigt av humanitära skäl, som övervakning av epidemier.

Personuppgifter som är nödvändiga för utförandet av uppgift av allmänt intresse eller för personuppgiftsansvariges myndighetsutövning får behandlas enligt artikel 6.1 e) GDPR. Denna rättsliga grund vänder sig till statliga och kommunala organ som behöver personuppgifter för att kunna utföra sitt arbete. Nödvändigheten måste följa av lag eller beslut som meddelats med stöd av lag och vissa avtal.

Behandling som är nödvändigt för annars berättigade intresse hos någon annan är tillåten om den registrerades intresse, rättigheter och friheter inte har större betydelse eller väger mer i enlighet med artikel 6.1 f) GDPR. En intresseavvägning ska göras i detta fall mellan de involverades intressen och det ska undersökas om behandlingen kan stödjas på rättslig grund. Den oberoende europeiska arbetsgruppen, *Artikel 29-gruppen* har behandlat frågor om integritetsskydd och skydd av personuppgifter. Artikel 29-gruppen har angett exempel på vad berättigade intressen kan vara, som bland annat forskningsändamål, historiska-, statistiska- och vetenskapliga ändamål och anställdas övervakning i säkerhetssyfte.⁸⁰

---

⁸⁰ Artikel 29-gruppen, Opinion 06/2014 on the notion of legitimate interests of data controller under Article 7 of Directive 95/46/EC, 9 April 2015.

Enligt den s.k. finalitetsprincipen i artikel 5.1 b GDPR får personuppgifter inte användas till andra syften än för de för vilka uppgifterna samlades in. Undantag från artikel 5.1 b GDPR görs med artikel 89.1 GDPR, vilket stadgar att personuppgifter får behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, historiska-, vetenskapliga- och statistiska ändamål samt forskningsändamål. Skäl 50 till GDPR klargör att ingen ny rättslig grund efterfrågas när återanvändning är tillåten.

Artikel 6.4 GDPR

Artikel 6.4 GDPR reglerar återanvändning av personuppgifter för andra ändamål än de ursprungliga ändamålen, i situationer när inget samtycke finns från den registrerade och ingen annan nödvändig åtgärd för att följa artikel 23.1 GDPR eller annan lagstiftning i unionsrätten. Personuppgiftsansvarige måste i sådana fall visa att behandlingen av personuppgifter för andra ändamål är i överensstämmelse med det ursprungliga ändamålet. Den personuppgiftsansvarige kan fastställa detta genom att beakta:

“a) Kopplingar mellan de ändamål för vilka personuppgifterna har samlats in och ändamålen med den avsedda ytterligare behandlingen.” Hänsyn ska tas till sambandet mellan anledningen personuppgifterna insamlades och den ytterligare behandlingens ändamål. Dessa ändamål ska vara kompatibla med varandra.

“b) Det sammanhang inom vilket personuppgifterna har samlats in, särskilt förhållandet mellan de registrerade och den personuppgiftsansvarige.” Den registrerades förståelse av hur behandlingen kommer ske och för vilka ändamål är centralt i bedömningen. Återanvändning av personuppgifterna kan vara möjlig om den registrerade hade en uppfattning att återanvändning för ytterligare ändamål kan ske i framtiden.

“c) Personuppgifternas art, särskilt huruvida särskilda kategorier av personuppgifter behandlas i enlighet med artikel 9 eller huruvida personuppgifter om fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott behandlas i enlighet med artikel 10.” Vilken typ av

personuppgifter som kommer att återanvändas måste också beaktas, särskilt känsliga personuppgifter.

“d) Eventuella konsekvenser för registrerade av den planerade fortsatta behandlingen.” Positiva eller inga konsekvenser av återanvändning för ytterligare ändamål kan tyda på att behandlingen är tillåten.

“e) Förekomsten av lämpliga skyddsåtgärder, vilket kan inbegripa kryptering eller pseudonymisering.” Det är även relevant i bedömningen om personuppgifterna inte kan kopplas till en specifik person utan kompletterande uppgifter och att dessa uppgifter sparas separat samt är skyddade genom tekniska och organisatoriska åtgärder.

Enligt skäl 50 till GDPR den personuppgiftsansvarige bör ha rätt att behandla personuppgifter ytterligare om den registrerade har gett sin godkännande till det, oberoende av vilket ändamål uppgifterna samlades in.

3.7. Sammanfattning och slutsatser

Sammanfattningsvis kan personuppgifter i form av träningsdata för utveckling av AI-system behandlas enligt artikel 6.4 GDPR om ändamålet som angavs vid insamlingen är förenligt med ändamålet “utveckling av AI-system”. Denna bedömning ska grundas på sammanhanget där personuppgifterna insamlades, personuppgifternas art, det ursprungliga och senare ändamålets koppling till varandra, eventuella konsekvenser av den ytterligare behandlingen och förekomsten av lämpliga skyddsåtgärder.

4. Den föreslagna AI-förordningen

4.1. Inledning

Förordningen om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter föreslogs av Europakommissionen den 21 april 2021 och har sedan dess varit under behandling av Europaparlamentet och rådet. För närvarande pågår förhandlingar om förordningen. Det är fortfarande inte bestämt när den föreslagna AI-förordningen kommer att antas och träda i kraft. För att stödja utvecklingen av nya innovationer, föreslås det att införa "regulatoriska sandlådor", där AI-system kan experimenteras och vissa personuppgifter får återanvändas.⁸¹ Stora resurser har lagts för att reglera AI inom EU, därför är det relevant att undersöka möjligheterna om bestämmelserna i den föreslagna förordningen kan bli ett undantag från vissa av dataskyddslagens principer.

Enligt skäl 84 till den föreslagna AI-förordningen bör unionsländerna företa alla nödvändiga åtgärder för att säkra bestämmelsernas genomföring. Exempel på nödvändiga åtgärder är sanktioner som är effektiva, avskräckande och proportionerliga. Sanktionerna framgår sedan av artikel 71 i den föreslagna AI-förordningen.

Inledningsvis kommer bakgrunden till den föreslagna AI-förordningen presenteras. Därefter presenteras den föreslagna AI-förordningens tillämpningsområde. Avsnittet har sitt fokus på så kallade "regulatoriska sandlådor" som kan skapas i innovationssyfte enligt artiklarna 53 och 54 i AI-förordningen. Begreppet regulatoriska sandlådor kommer att definieras i samband med artiklarna 53 och 54 av den föreslagna AI-förordningen. Avslutningsvis följer en sammanfattning och slutsats.

---

⁸¹ "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter", Bryssel 21.4.2021, COM(2021)206 final, 2021/0106 (COD), s.3.

4.2. Bakgrund

Den Europeiska kommissionen la fram strategin “En ambitiösare union”⁸² mellan 2019 till 2024. Syftet är att kommissionen skulle lägga fram lagstiftning för en samordnad europeisk strategi om de mänskliga och etiska konsekvenserna av AI.⁸³ År 2020 publicerades en vitbok om AI av kommissionen som redovisade politiska alternativ för distribuering och riskhantering av artificiell intelligens.⁸⁴ År 2020 och 2021 antog Europaparlamentet ett antal resolutioner om AI, bland annat om skadestånd, etik, upphovsrätt, straffrättsliga frågor, kultur och inom utbildning.⁸⁵ År 2021 publicerades förslaget till en AI-förordning som begärdes av Europaparlamentet och Europeiska rådet.

Anledningen till varför EU söker en harmoniserad strategi inom området artificiell intelligens är att säkra AI:ns fördelar för enskilda som är bosatta inom unionen, samtidigt som grundläggande fri- och rättigheter, samt värden, bevaras.⁸⁶ En central del av EU:s strategi för den digitala inre marknaden är den föreslagna AI-förordningen, eftersom AI ofta består av stora och varierande dataset och kan införlivas i produkter eller tjänster som cirkulerar fritt inom EU.⁸⁷

Artificiell intelligens som en teknik under ständig utveckling kan bidra till flertal samhälleliga och ekonomiska fördelar. Förbättringar inom resurstilldelningar, prognoser, verksamhetsutveckling, hållbara beslut kan ge företagen

---

⁸² EU publications, Political guidelines for the next European Commission 2019-2024 ; Opening statement in the European Parliament plenary session 16 July 2019 ; Speech in the European Parliament plenary session 27 November 2019.

⁸³ “Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter”, Bryssel 21.4.2021, COM(2021)206 final, 2021/0106 (COD), s.1.

⁸⁴ “Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter”, Bryssel 21.4.2021, COM(2021)206 final, 2021/0106 (COD), s.1.

⁸⁵Ibid. s.2.

⁸⁶ Ibid. s.1

⁸⁷ Ibid. s.6.

konkurrens fördelar. Potential för AI finns även när det gäller hälsa, klimatförändringar, finanser, miljön, jordbruk och rörlighet.⁸⁸

Rättsligt korrekt användning av AI ska skapa förtroende för tekniken i och med att användningen ska ske i linje med EU:s grundläggande fri- och rättigheter samt värden, som jämlikhet, icke diskriminering och mänskliga rättigheter.⁸⁹ Den föreslagna AI-förordningen ska också säkerställa transparens av hur tekniken fungerar och dess risker.

Syftet med förslaget är att skapa lagliga grunder och ramar för hur AI ska användas inom EU. Dessa ramar ska respektera och förhålla sig till unionens värden, principer och grundläggande rättigheter. Detta i sig ska skapa trygghet och uppmuntra enskilda att använda AI-systemen samtidigt som företag och organisationer ska uppmuntras att utveckla dessa system. Reglerna som framgår av förslaget ska vara människocentrerade och underlätta investeringar samt innovation för AI.⁹⁰

Förslaget bygger på den rättsliga grunden i artikel 114 i EUF-fördraget, som stadgar att åtgärder ska vidtas för att säkerställa upprättandet av den inre marknaden och dess funktion.⁹¹

92

4.3. Tillämpningsområde

I överensstämmelse med artikel 2, punkt 1 i Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens, ska denna förordning tillämpas på:

---

⁸⁸ Ibid. s.1.

⁸⁹ “Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter”, Bryssel 21.4.2021, COM(2021)206 final, 2021/0106 (COD), s.1

⁹⁰ Ibid. s.2.

⁹¹ Ibid.s.6.

“a. leverantörer som släpper ut AI-system på marknaden eller tar AI-system i bruk i unionen, oavsett om dessa leverantörer är etablerade i unionen eller i ett tredjeland,

b. användare av AI-system när dessa användare befinner sig i unionen,

c. leverantörer och användare av AI-system när dessa leverantörer och användare befinner sig i ett tredjeland, där de utdata som produceras av systemet används i unionen.”

Särskilda regler finns det i artikel 2, punkt 2 föreslagna AI-förordningen om tillämpningsområdet för AI-system med hög risk. AI-system som utvecklas och används enbart för militära ändamål faller utanför tillämpningsområdet, i enlighet med artikel 2, punkt 3 av den föreslagna AI-förordningen. Enligt artikel 2 punkt 4 ska AI-förordningen inte tillämpas på “offentliga myndigheter i ett tredjeland, eller på internationella organisationer som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde enligt punkt 1, om dessa myndigheter eller organisationer använder AI-system inom ramen för internationella avtal om brottsbekämpning och rättsligt samarbete med unionen eller med en eller flera medlemsstater”.

Samtliga företag och organisationer som använder eller utvecklar system med artificiell intelligens inom EU ska följa AI-förordningen. EU:s kontor, organ, byråer och institutioner omfattas också av tillämpningsområdet om de tillhandahåller eller använder AI-system, skäl 12 föreslagna AI-förordning.

Skäl 11 till förslaget av AI-förordningen anger att även AI-system som varken är utsläppta på marknaden eller används i EU bör omfattas av tillämpningsområdet, på grund av den digitala naturen. Med “digital natur” avses att enskilda kan bli påverkade av att systemet kan nå digitalt. En leverantör som kan vara en fysisk eller juridisk person bär ansvaret för utsläppande av AI-system med hög risk på marknaden, oavsett om det är samma person som har utvecklat eller utformat systemet, inom eller utanför unionen.⁹³

---

⁹³ Skäl 53 till förslag till Förordningen om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter föreslogs av Europakommissionen den 21 april 2021.

Förordningen ska inte tillämpas för fysiska personers användning av AI-system för personligt bruk, exempelvis en röstassistent i hemmet. Förslaget ska inte påverka EU:s dataskyddsförordning, utan komplettera den.⁹⁴

4.4. Regulatorisk sandlåda och åtgärder för stöd av innovation

Enligt artikel 53 i den föreslagna AI-förordningen ska regulatoriska sandlådor för AI inrättas av en eller flera medlemsstaters behöriga myndigheter. I en regulatorisk sandlåda kommer det under begränsad tid vara tillåtet för marknadsaktörer att utveckla, validera och testa innovativa tekniker med hjälp av AI i samarbete med ansvariga myndigheter. Målet är att minska tiden för nya innovationer med hjälp av AI, som kan arbeta och utvecklas i en kontrollerad miljö och samtidigt öka den rättsliga förutsägbarheten. Ansvariga myndigheter ska ha tillsyn och vägleda under processen för att säkerställa att unionsrätten och nationell lagstiftning följs.

Artificiell intelligens är en teknik med en snabb framväxt som behöver ett säkert område där den kan utvecklas under tillsyn.⁹⁵ Det, för att innovationer ska skapas ansvarsfullt och åtgärder tas som garanterar riskbegränsningar. Förslaget till AI-förordningen syftar till att vara framtidsäkrad, motståndskraftig mot störningar och innovationsvänlig. Därför ska myndigheter i EU:s stater uppmuntras att etablera "regulatoriska sandlådor" för artificiell intelligens. I dessa sandlådor ska innovativa AI-system testas och utvecklas.⁹⁶

Företag får hjälp med att uppfylla krav och skyldigheter för respektive AI-system, under tiden behöriga myndigheter kan ha tillsyn över säkerheten och utvecklingen.⁹⁷ Behöriga myndigheter kommer att spela en stor roll i att kontrollera

---

⁹⁴ "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter", Bryssel 21.4.2021, COM(2021)206 final, 2021/0106 (COD), s.4.

⁹⁵ Skäl 71 till den föreslagna AI-förordningen.

⁹⁶ Skäl 71 till den föreslagna AI-förordningen.

⁹⁷ Skäl 72 till den föreslagna AI-förordningen

om de innovativa AI-system är i överensstämmelser med även andra rättsregler på nationell- och EU-rättsnivå.⁹⁸

Rättslig grund för användning av personuppgifter för andra ändamål

Förslaget till AI-förordningen bör tillhandahålla en rättslig grund för “användning av personuppgifter för andra ändamål än utvecklingen av vissa AI-system i allmänhetens intresse inom regulatoriska sandlådor för AI” i linje med artikel 6.4 GDPR, enligt skäl 72 till AI-förordningen.

Nationella dataskyddsmyndigheter ska knytas till driften av den regulatoriska sandlådan och säkerställa att unionens regler följs, när i den AI-systemens arbete ingår behandling av personuppgifter, enligt artikel 53, punkt 2 av den föreslagna AI-förordningen.

Artikel 54 i förslaget till AI-förordning reglerar “ytterligare behandling av personuppgifter för utveckling av vissa AI-system i allmänhetens intresse i den regulatoriska sandlådan för AI”. Enligt artikel 54 punkt 1 ska personuppgifter som lagligen samlades in för andra ändamål, kunna behandlas igen “i syfte att utveckla och testa vissa innovativa AI-system i sandlådan” under angivna förutsättningar. Dessa förutsättningar är bland annat att behandlingen ska ske av i syfte som är av allmänt intresse, exempelvis brottsförebyggande syfte, främjande av säkerhet, folkhälsa och förbättring av miljö kvalitet. Syftet med behandlingen får vara att uppfylla krav som ställs för AI-system med hög risk som inte kan uppfyllas effektivt genom anonymiserade personuppgifter eller annan data som inte består av personuppgifter.

Vidare anges i den föreslagna AI-förordningens artikel 54 punkt (c) krav på att effektiva övervakningsmekanismer ska finnas som säkerställer inga allvarliga risker uppstår för den registrerade och dennes grundläggande rättigheter. I Punkt (d) ställs det krav att samtliga personuppgifter ska förvaras i en funktionellt isolerad, skyddad och i separat miljö där data kan behandlas under kontroll. Inga

---

⁹⁸ Skäl 72 till den föreslagna AI-förordningen

andra parter får ha tillgång till personuppgifterna, enligt punkt (e) och den registrerade ska inte påverkas av några beslut eller åtgärder i samband med behandlingen enligt punkt (f). Samtliga behandlande personuppgifter ska raderas efter en avklarat deltagande i sandlådan eller personuppgifternas lagringstid har löpt ut, enligt punkt (g).

4.5. Sammanfattning och slutsatser

Artikel 54.1 i den föreslagna AI-förordningen stadgar att personuppgifter som lagligen samlades för vissa ändamål kan behandlas ytterligare för andra ändamål i syfte att utveckla och testa vissa AI-system inom den regulatoriska sandlådan. Att begränsa ändamål med behandling av personuppgifter är en grundläggande dataskyddsprincip, enligt artikel 5.1 b GDPR. Vidarebehandling av personuppgifter kan vara tillåten om ursprungliga ändamål och ytterligare behandlingars ändamål är förenliga med varandra, i enlighet med artikel 6.4 GDPR. Artiklarna 53 och 54 av den föreslagna AI-förordningen kan tillämpas som rättslig grund för ytterligare behandling av personuppgifter under nämnda förutsättningar och därför kompletterar artikel 6 GDPR.

5. Slutsats och analys

5.1. Inledning

I detta avsnitt presenteras studiens slutsatser. Studiens första frågeställning “I vilken utsträckning kan träningsdata bestående av personuppgifter ytterligare behandlas enligt artikel 6.4 GDPR för utveckling av AI-system?” besvaras i avsnitt 5.2. Därefter besvaras studiens andra frågeställning “I vilken utsträckning kommer artikel 6.4 GDPR påverkas när personuppgifter behandlas som träningsdata av AI-system inom “regulatoriska sandlådor” i enlighet med artikel 53 och 54 i den föreslagna AI-förordningen?” i avsnitt 5.3. Avslutningsvis följer en sammanfattning och analys.

5.2. **Ytterligare behandling av personuppgifter som träningsdata för utveckling av AI-system enligt artikel 6.4 GDPR**

Enskildas kontroll och rättslig säkerhet över sina egna personuppgifter är värderingar som legat till grunden för dataskyddsförordningen. Att begränsa ändamål med behandling av personuppgifter är en grundläggande dataskyddsprincip, enligt artikel 5.1 b GDPR. Personuppgifter ska inte behandlas om behandlingen har ett oförenligt ändamål med det ändamålet de samlades in för, enligt skäl 50 till GDPR. Vidarebehandling av personuppgifter kan vara tillåten om ursprungliga ändamål och ytterligare behandlingars ändamål är förenliga med varandra, i enlighet med artikel 6.4 GDPR. Behandlingar som har till ändamål arkivering, vetenskaplig eller historiska syften och statistik är tillåtna enligt artikel 5.1 (b) GDPR.

Personuppgifter kan i form av träningsdata för utveckling av AI-system behandlas enligt artikel 6.4 GDPR om ändamålet som hade angetts vid insamlingen är förenlig med ändamålet "utveckling av AI-system". Denna bedömning ska grundas på sammanhanget personuppgifterna insamlades, personuppgifternas art, den ursprungliga och den senare ändamålets koppling till varandra, eventuella konsekvenser av den ytterligare behandlingen och förekomsten av lämpliga skyddsåtgärder. Samtliga kriterier i artikel 6.4 GDPR måste uppfyllas för att behandlingen ska vara tillåten, vilket i sig kan vara väldigt svårt. Svårheten grundar sig i att AI-system behöver stora mängder data som kräver att flera olika typer av personuppgifter, insamlade för olika ändamål, ska vara förenliga med det nya ändamålet som kommer utveckla AI-systemet.

5.3. Påverkan på artikel 6.4 GDPR om personuppgifter behandlas som träningsdata av AI-system inom "regulatoriska sandlådor" i enlighet med artikel 53 och 54 i den föreslagna AI-förordningen?

Artiklarna 53 och 54 har till syfte att stödja innovationer av AI-system i en säker miljö och under tillsyn av behörig myndighet. Personuppgifter kan behandlas som träningsdata av AI-system även för ytterligare behandlingar när ändamålet är att utveckla AI-system om:

- Personuppgifterna lagligen samlades in enligt GDPR
- Behandlingen sker i den "regulatoriska sandlådan"
- Behandlingen strider inte emot den föreslagna AI-förordning samt annan lagstiftning inom unionsrätten.
- Testningen av AI-system i den regulatoriska sandlådan sker under angivna förutsättningar som anges i artikel 54 av den föreslagna AI-förordningen.

Den föreslagna AI-förordningen bör tillhandahålla en rättslig grund för “användning av personuppgifter för andra ändamål än utvecklingen av vissa AI-system i allmänhetens intresse inom regulatoriska sandlådor för AI” i linje med artikel 6.4 GDPR, enligt skäl 72.

Den föreslagna AI-förordningen ska inte ersätta artikel 6.4 GDPR utan komplettera den, eftersom behandling av personuppgifter i den regulatoriska sandlådan anses vara en ytterligare rättslig grund för behandling.

5.4. Sammanfattning och slutsatser

Under vissa förutsättningar kan återanvändning av personuppgifter för ytterligare behandlingar även till andra ändamål än den ursprungliga vara tillåtna enligt artikel 6.4 GDPR. Enbart om samband och koppling kan fastställas mellan de ursprungliga ändamålen och de ytterligare kan behandlingen tillåtas. Personuppgifternas art och tänkbara påföljder för den registrerade och tillgängligheten till skyddsåtgärder som pseudonymisering och kryptering ska också beaktas. Artikel 6.4 GDPR kan i vissa enskilda fall tillämpas i återanvändning av personuppgifter för nya kompatibla ändamål, men ställer krav på att samtliga förutsättningar beaktas.

Syftet med principen om ändamålsbegränsning är att registrerade ska kunna förutsäga hur deras personuppgifter kommer att behandlas. Denna princip försvårar utveckling av AI system, särskilt när nya verktyg ska skapas och uppfinnas med hjälp av artificiell intelligens. Ändamål till behandling av personuppgifter ska vara uttryckligt angivna och berättigade. Ytterligare behandling av insamlade personuppgifter får inte som grundregel ske om det är till helt nya okompatibla ändamål. Det vill säga, att samtliga ändamål måste bestämmas och anges innan eller under insamlingen av personuppgifterna. Exempel på ändamål som hade vanligtvis inte varit tillåtna på grund av deras vaghet är “Personuppgifter kommer att användas som träningsdata i ett AI-system”. GDPR kräver att ändamålen ska förtydligas och orsaken till användningen ska redogöras. AI arbetar i viss utsträckning

självständigt, vilket är problematiskt när ändamål ska förutsägas och specificeras. AI-system behöver stora mängder indata och träningsdata under tiden den används för bästa möjliga resultat. Att inhämta samtycke vid varje återanvändning kräver tid och resurser. Det finns redan stora mängder insamlade personuppgifter hos offentliga organ och privata associationer som hade kunnat användas för innovationer.

Viktigt att poängtera att “regulatoriska sandlådor” kan medföra fara för enskildas privatliv och personuppgifter. Integritetsskyddsmyndigheten yttrade att den föreslagna AI-förordningens regelverk dels måste förtydligas och dels förhållandet till dataskyddsreglerna måste klargöras angående personuppgiftsbehandling. Bristen på tydligheten kan resultera i att de registrerades grundläggande fri-och rättigheter sätts i fara, enligt integritetsskyddsmyndigheten.⁹⁹

GDPR och den föreslagna AI-förordningen har gemensamt som syfte att skydda fysiska personer. Både Artikel 6.4 GDPR och artikel 54 av den föreslagna AI-förordningen eftersträvar till att begränsa ytterligare behandlingar, men i olika utsträckningar. Artikel 6.4 GDPR begränsar ytterligare behandlingar genom förenlighetsrekvisiten och artiklarna 53 och 54 av den föreslagna AI-förordningen genom att ställa krav på vilka personuppgifter som får användas och under vilka omständigheter. Om den föreslagna AI-förordningen träder i kraft kommer fler marknadsaktörer bli intresserade att utveckla AI-system med hjälp av den regulatoriska sandlådan och tillgången till redan insamlade personuppgifter. Detta kommer i sin tur sätta enskildas grundläggande fri och rättigheter i risk.

---

⁹⁹ Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens”, Integritetss myndigheten, Diarienummer: DI-2021-4667, Lena Lindgren Schelin, 2021-06-24, s.4.

Käll- och litteraturförteckning

Offentligt tryck

Sverige

Datalag (1973:289)

Personuppgiftslagen (1998:204)

Juridik som stöd för förvaltningens digitalisering, SOU 2018:25, s.

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens”, Integritetsskyddsmyndigheten, Diarienummer: DI-2021-4667, Lena Lindgren Schelin, 2021-06-24, s.4.

Europeiska unionen

Artikel 29-gruppen, Opinion 06/2014 on the notion of legitimate interests of data controller under Article 7 of Directive 95/46/EC, 9 April 2015.

Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data (ETS No. 108).

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

EU publications, Political guidelines for the next European Commission 2019-2024; Opening statement in the European Parliament plenary session 16 July 2019 ; Speech in the European Parliament plenary session 27 November 2019.

Europeiska kommissionen. Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, Rådet, europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén Artificiell intelligens för Europa. COM (2018)237 (2018), s. 1.

Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter.

EUROPEISKA KOMMISSIONEN, VITBOK, Om artificiell intelligens - en EU-strategi för spetskompetens och förtroende, Bryssel den 19.2.2020 COM(2020) 65 final,, s 4.

Europeiska kommissionen. High-level expert group on artificial intelligence. A definition of AI: main capabilities and scientific disciplines, 18 december 2018, s. 1.[cit. EU-kommissionen 2018].

Europaparlamentets resolution av den 16 februari 2017 med rekommendationer till kommissionen om civilrättsliga bestämmelser om robotteknik (2015/2103(INL)), s. 5. [cit. Europaparlamentets resolution 2017].

Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter.

Fördraget om Europeiska unionens Funktionssätt, 2012/C 326/01.

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter, Bryssel 21.4.2021, COM(2021)206 final, 2021/0106 (COD).

The impact of the General Data Protection Regulation (GDPR) on artificial intelligence, European Parliament, Panel for the Future of Science and Technology, Juni 2020.

OECD Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data, 23 September 1980.

Litteratur

Buyers, John, Artificial Intelligence - The practical legal issues (Law Brief Publishing 2018), s. 1. [cit. Buyers 2018].

Caroline Olstedt, Carlström, David Frydinger, Tobias Edvardsson, Sandra Beyer, "GDPR Juridik, organisation och säkerhet enligt dataskyddsförordningen", Norstedts Juridik, 2018, Upplaga 1:4, Stockholm.

Clarke, Arthur Charles "Hazards of Prophecy: The Failure of Imagination", *Profiles of the Future: An Enquiry into the Limits of the Possible* (1962, rev. 1973).

McKinsey, "An executive's guide to AI", 2020, s.1, hämtad 2022-12-08, <https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Business%20Functions/McKinsey%20Analytics/Our%20Insights/An%20executives%20guide%20to%20AI/An-executives-guide-to-AI.ashx> .

“Neuroanatomy for the Neuroscientist”, Stanley Jacobson, Elliott M. Marcus, Springer-Verlag US ,2008, eBook ISBN 978-0-387-70971-0.

Peczenik, Aleksander, Juridikens teori och metod (1 uppl., Fritzes Förlag 1995). [cit. Peczenik 1995.

Käll, Jannice, ”Rätten automatiserande”, i Noll, Gregor (red), AI, digitalisering och rätten - En lärobok (Studentlitteratur 2021).

Ralf T. Kreuzer, Marie Sirrenberg ,“Understanding Artificial Intelligence Fundamentals, Use Cases and Methods for a Corporate AI Journey” ,2020, Publisher Springer Cham.

Jordi Canals, Franz Heukamp, “The Future of Management in an AI World Redefining Purpose and Strategy in the Fourth Industrial Revolution”, 2020, Palgrave Macmillan Cham.

Jörgen Hettne, Ida Otken Eriksson, “EU-rättslig metod, teori och genomslag i svensk rättstillämpning “Norstedts Juridik, Andra upplagan, 2011.

Internetkällor

BBC, ”Uber’s self-driving operator charged over fatal crash”, BBC (London 16 September 2020) < <https://www.bbc.com/news/technology-54175359> > hämtad 9 december 2022.

ComputerSweden, “IT-ord”, <https://it-ord.idg.se/ord/byte/>

Danielsson, Lars & Lindström, Karin, ”Det här är AI och så funkar det” Techworld (Sverige 25 januari 2021) <[HYPs://techworld.idg.se/2.2524/1.699032/ ai-sa-funkar](https://techworld.idg.se/2.2524/1.699032/ai-sa-funkar)> hämtad 9 december 2022.

Nationalencyklopedin, artificiell intelligens. <http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/artificiell-intelligens>

Negri, Avila, MC Sergio, ”Robot as Legal Person: Electronic Personhood in Robotics and Artificial Intelligence” frontiers in Robotics and AI (Lausanne 23 december 2021) < <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/frobt.2021.789327/full> > hämtad 8 december 2022.

Zettabyte är lika med tusen triljoner byte – tusen exabyte. Byte är måttenhet för digital information. <https://it-ord.idg.se/ord/byte/> (Hämtad den 2022-12-08)

Rättsfallsförteckning

EU-domstolens dom i mål C-362/14 Maximilian Schrems mot Data Protection Commissioner, ECLI:EU:C:2015:650.